

CENTRUM UNIJNYCH PROJEKTÓW TRANSPORTOWYCH

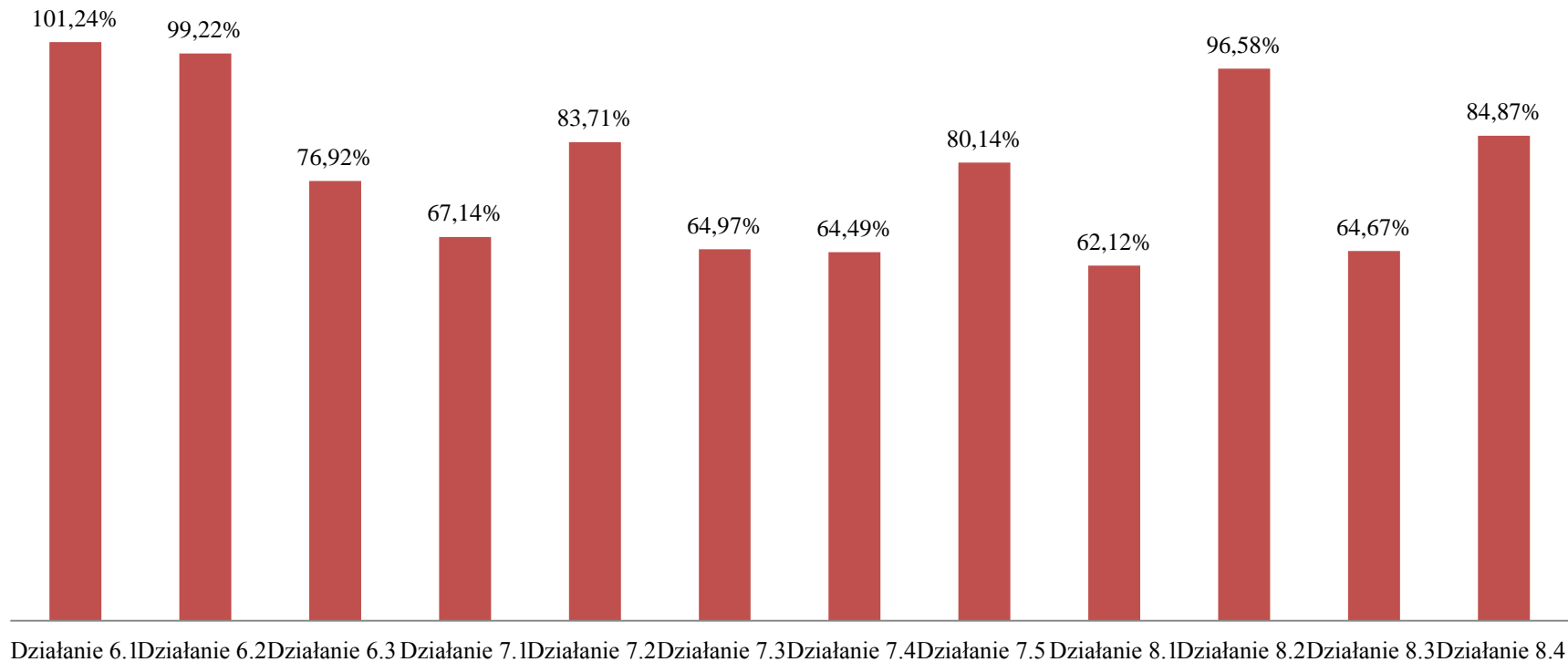
KONTROLA WYROKÓW SĄDÓW POLUBOWNYCH

PAWEŁ SZACILŁO
7 GRUDNIA 2015

C U P T

Stan realizacji projektów POIiŚ

Wykorzystanie alokacji w (%) koniec października 2015

Ryzyko sporów

Podstawą jest należyte przygotowanie inwestycji przez Zamawiającego. Prawidłowe i dokładne ustalenie praw i obowiązków stron Umowy (tj. Zamawiającego i Wykonawcy). **Błędy w umowie lub brak jej precyzji jest najczęstszą przyczyną sporów pojawiających się w czasie realizacji inwestycji**

- Przemysłane stosowanie zapisów dotyczących kar umownych w tym :
 - jednoznaczność i zakres kar (unikanie kumulowania kar);
 - rozróżnienie pomiędzy opóźnieniem a zwłoką ;
 - limit wysokości kar (ale nie sięgający lub przewyższający wartość kontraktu)
- Wskazanie istotnych zmian umowy wraz z określeniem warunków takich zmiany;

Stanowisko Prokuratorii Generalnej
(pismo z 22 stycznia 2009 r)

„Arbitraż handlowy jest elastycznym instrumentem prawnym, który pod warunkiem jego umiejętnego wykorzystania może być interesującym dla Skarbu Państwa narzędziem rozwiązywania sporów.”

„Sądy powszechne, w sprawach wymagających wiedzy specjalistycznej, są zobligowane do korzystania z opinii biegłych. Działanie takie generuje dodatkowe koszty, jak również znacząco wydłuża wydanie przez sąd rozstrzygnięcia (wyrok, postanowienie).”

Pomimo tego stanowiska oraz postulatów branży budowlanej w większości kontraktów na roboty budowlane dofinansowywanych z POIiŚ klauzule umożliwiające polubowne rozwiązywanie sporów były (i niestety są nadal) wykreślane a rozwiązywanie sporów pozostawione jest sądom powszechnym

Takie podejście doprowadzi do sytuacji że rozstrzyganie sporów nie odbywa się w czasie trwania kontraktów i zwykle po okresie kwalifikowalności wydatków.

UGODY ZAWARTE PRZED SĄDEM I ZATWIERDZONE PRZEZ SĄD NALEŻY TRAKTOWAĆ JAKO ZMIANY UMÓW OBJĘTE W KAŻDYM PRZYPADKU OBOWIĄZKIEM KONTROLI PROWADZONEJ PRZEZ CUPT

Z punktu widzenia oceny kwalifikowalności wydatków, ugoda zawarta przed sądem i zatwierdzona przez sąd nie może stanowić wystarczającej podstawy do odstąpienia od przeprowadzenia kontroli zgodności z art. 144 ustawy Pzp

Art. 203 § 4 Kpc nakazuje przez sąd dokonanie oceny dopuszczalności ugody z punktu widzenia zgodności z prawem, zasadami współżycia społecznego oraz zmierzania do obejścia prawa. **Z punktu widzenia zasad kwalifikowalności wydatków istotne jest jednak to, że w toku sądowej kontroli ugody, merytoryczne podstawy porozumienia stron postępowania badane są jedynie w podstawowym zakresie a tym samym nie ma podstaw do przyjęcia że spełnione są wszystkie przesłanki Pzp dotyczące zmiany umowy.**

WYROKI SĄDÓW ARBITRAŻOWYCH

Zgodnie z opinią Instytucji Zarządzającej wyroki sądów arbitrażowych powinny być kontrolowane pod względem ich zgodności z art. 144 Pzp tylko w przypadku gdy sąd rozstrzygając spór i wydając wyrok kierował się zasadami słuszności a nie obowiązującym prawem lub ogólnymi zasadami prawa

Niestety analiza przez CUPT nielicznych wyroków wydanych przez sądy polubowne dla kontraktów dofinansowanych z POIiŚ wskazuje, że przepisy obowiązującego prawa nie są wskazywane w ich uzasadnieniach

Przesłanki przemawiające za odstąpieniem od kontroli rozstrzygnięć wydanych przez sądy arbitrażowe:

- Wyrok sądu polubownego ma moc prawną na równi z wyrokiem sądu powszechnego jednakże dopiero po jego uznaniu albo po stwierdzeniu przez sąd powszechny jego wykonalności;
- Rozstrzygnięcie merytoryczne sądu arbitrażowego zapada po przeprowadzeniu kontradyktoryjnego postępowania, w ramach którego gromadzony i analizowany jest materiał dowodowy;
- Wyrok sądu arbitrażowego podlega dodatkowo, z mocy prawa, kontroli instancyjnej właściwych sądów powszechnych (stronie niezadowolonej z rozstrzygnięcia przysługuje skarga o uchylenie tego wyroku, a następnie ścieżka odwoławcza przed sądem powszechnym);

Przesłanki przemawiające za odstąpieniem od kontroli rozstrzygnięć wydanych przez sądy arbitrażowe :

- Profesjonalna wiedza, doświadczenie i kwalifikacje osób orzekających w sądach polubownych (brak konieczności korzystania z dodatkowej opinii biegłych)
- Jednoinstancyjność, co znacznie skraca czas wydania rozstrzygnięcia

**Warunki jakim powinna odpowiadać treść zapisu na sąd polubowny
(postanowienia klauzuli):**

- ✓ miejscem arbitrażu powinna być Rzeczpospolita Polska;
- ✓ językiem, w którym będzie prowadzone postępowanie, powinien być język polski (dotyczy to również orzeczenia w sprawie);
- ✓ prawem właściwym dla rozstrzygania sporów powinno być prawo polskie, zaś wyrok powinien być wydany w oparciu o przepisy prawa materialnego i inne przepisy prawa bezwzględnie obowiązujące (w szczególności ustawa Pzp oraz ustawa o finansach publicznych);

UGODA ZAWARTA PRZED SĄDEM ARBITRAŻOWYM

Zgodnie z opinią Instytucji Zarządzającej z dnia 27 lipca 2015 roku:

(...) w przypadku ugód zawartych przed sądem polubownym, którym nadano formę wyroku sądu polubownego, zgodnie z art. 1196 KPC, kontrola zgodności takiego wyroku z art. 144 ustawy Pzp jest niezbędna, ze względu na fakt, że sąd polubowny nie ma obowiązku weryfikacji ugód pod względem ich zgodności z ustawą Pzp (...)

Jednym z problemów procesu inwestycyjnego w Polsce w sektorze transportu jest niewłaściwa współpraca pomiędzy inwestorem i wykonawcą.

Działania zapewniające realną i szybką możliwość rozwiązywania sporów pomiędzy uczestnikami tego procesu jeszcze w trakcie realizacji inwestycji, takie jak wprowadzenie do warunków kontraktowych instytucji sądów polubownych i korzystanie z usług niewątpliwie przyczynią się do ograniczenia tego problemu.

Wdrażając je należy zawsze pamiętać o że wyroki sądów polubownych powinny brać pod uwagę obowiązujące prawo w tym ustawę Pzp

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Kontakt:

Centrum Unijnych Projektów Transportowych

Plac Europejski 2, 00-844 Warszawa

tel. (22) 262 05 00, fax (22) 262 05 01

e – mail: cupt@cupt.gov.pl

www.cupt.gov.pl

